

PIRMAS SKYRIUS

Kodėl tą rytą kepėjas buvo kaip reta įdūkęs ir rėkė taip, kad aidėjo per visą malūno kiemą? Paprastai Blaitlis, tas ramus, bažnyčią lankantis žvejys, toks nebūdavo – niekas neprisimintų, kada paskutinį kartą jam buvo trūkusi kantrybė.

– Negi nesakiau, kad nereikia maišyti kmyninės tešlos!

Galingas riksmas buvo nukreiptas į Teda Džimpsoną – jaunąjį šviesiaplaukį asistentą.

– Per Velykas kmyniniais pyragais neprečiausime. Kiek kartų dar reikės kartoti?

Malūnininkas Fuleris, sėdėdamas mažame dulkėtame kabinetėlyje palei malūno vartus, įsivaizdavo, kas dedasi niūrioje, tvankioje kepykloje. Vargšas, nusiminęs Tedas prilipusiai prie kaktos plaukais bumbėdamas panosėje teisinosi dėl didžiulio dubens užmaišytos geltonos tešlos. Greta jo turbūt stovėjo Blaitlis blizgančiu nuo prakaito veidu.

– Aš liepiu ją užmaišyti..?

Stojo pauzė, kol Tedas nedrąsiai pateikė paaiškinimą.

– Tai *tu* taip sakai. O *aš* neprisimenu!

Vadinasi, Blaitliui, be to, kad trūko kantrybė, dar šlubavo ir atmintis.

Galiausiai:

– Gerai jau gerai. Sakykime, kad tai aš suklydau! Tačiau kitą kartą, jaunuoli..!

Kitą kartą!

Suklydo Blaitlis, bet taip susinervino, kad nebegalėjo to pripažinti ir atsiprašyti.

Kitoje kiemo pusėje duobėje dunksėjo ligroino variklis, o prie atvirų durų spietėsi trys maži berniukai, stebintys didžiulį pusiau išlindusį smagratį. Padrikai išsidėstę malūno pastatai berniukus nepaprastai traukė. Jie būtų mielai ištyrinėję keliaaukštį slėpinį, glūdintį už dulkėtų langų, jį su kepykla jungiantį perėjimą, paslaptینگus keltuvus...

Fuleris pastebėjo iš maišų sandėlio išeinantį Semą Blekerį, kuris grėsmingu gestu nuvijo berniukus.

– Nešdinkitės iš čia! Negi nežinot, kad čia pavojinga?

Berniukai dėjo į kojas, bet pakankamai nutolę atsisuko pasišaipyti. Blekeris pagrūmojo jiems kumščiu. Fuleris, suspaudęs lūpas,

paėmė laišką nuo krūvos, kurią ant stalo buvo sudėjusi jo raštininkė.

Atgręžtoje į gatvę parduotuvėje, stengdamasi aptarnauti nekantrių klientų eilę, kaip prisukta sukosi Blaitlio žmona. Jie buvo vieninteliai kepėjai Lintone, dirbantys Didįjį penktadienį ir prekiaujantys šventinėmis bandelėmis, o svarbiausia, jie kepė geriausias Didžiojo penktadienio bandeles Lintone.

Tačiau ponias Blaitli sukosi visai noriai. Ji buvo geros širdies moteriškė, šypsojosi klientams paduodama cinamonu kvepiančius baltus popierinius maišelius.

– Tuziną, ponias Simons? Jūsų Ernis grįžta namo?

Klientai ją mėgo. Ji buvo aštuoneriais metais jaunesnė už santūrų rimto veido vyrą.

Miestelis buvo guvus, pilnas žmonių, tačiau dauguma parduotuvėlių nedirbo. Didysis penktadienis būdavo savotiška diena. Niekada nežinojai, kas dirba, o kas – ne. Pavyzdžiui, statybininkai ir čia, kepykloje... Tačiau likę gyventojai buvo apsilikę sekmadieniais drabužiais, o dalis jų rengėsi po pietų eiti į vietinės lygos finalines rungtynes.

Septintą vakare turėjo pasirodyti Kryžiaus kelio procesija, vadovaujama Šv. Margaritos vikaro. Pasauliečių priešakyje turėjo žengti

meras su meriene bei tokia Lintono diduomenė kaip vyriausiasis policijos inspektorius ir Džefris Peršoras – pasiturintis malūno savininkas.

Oras turėjo būti puikus: šimet Velykos išpuolė vėlai, ir Abei Gardenso sode jau skleidėsi rausvi smailiadančių vyšnių pumpurai.

– Sveiki... Ar čia ponas Bruksas?

Fuleris paskambino į grūdų sandėlį netoli prieplaukos.

– Klausykite, pone Bruksai, norėčiau su laukti tos kanadietiškos siuntos... Taip, žinau, bet jau po pusės dešimtos, o aš dar nieko negavau, po šimts!

Akies krašteliu jis stebėjo, kaip tie patys trys berniukai ir vėl prisėlina prie variklio skyriaus durų.

– Tačiau negi jūsų žmonės nedirba Didįjį penktadienį?

Abu jie bandė netiesiogiai išprovokuoti vienas kitą, ir tas jų pasalūniškumas atrodė kiek juokingai.

– Turiu gauti ją šiandien po pietų... Vėliausia antrą.

Blekeris išbėgo lauk lyg įdūkęs žmogėdra, išvaikydamas berniukus it erelis – žvirblius. Visi trys nėrė į siaurą perėjimą tarp malūno ir kepyklos. Ten, už malūno, buvo senas

džiovyklos kiemas, virtęs vaikų mėgstama žaidimų aikštele... Kodėl apie tai pagalvojęs Haris Fuleris ir vėl suspaudė lūpas?

Jis padėjo ragelį ir apsisuko kėdėje.

– Mere... išsiųsk laišką Maršalui ir prašė, kad krovinį pristatysime diena vėliau.

– Ar nurodyti, kodėl, pone Fuleri?

– Žinoma. Negi prisiimsime kaltę?

Jis pakilo ir išėjęs perėjo per kiemą. Blaitlis ir vėl rėkavo – kaip tam vyrui trūko kantrybė? Maišų sandėlyje Blekeris traukė cigaretę neapsimetinėdamas, kad užsiima dar kažkuo.

– Ką gi – tie kanadietiški grūdai atkeliaus nebebet po pietų.

Blekeris patraukė pečiais. Jis buvo aukštas, prakaulus vaikinąs paniurusiu veidu ir neišraiškingomis lūpomis.

– Galime baigti darbą kad ir dabar... Pasi-daryti laisvadienį, kaip kiti žmonės.

– Tai aš tau pasakysiu, kada galime baigti darbą!

Nė vienas iš jų nežiūrėjo į kitą.

– Tas piltuvas su sugedusiais miltais – pats laikas jį išvalyti. Palik Tomą su Sidu sukrauti likusias avižas, o kitus pakviesk prie piltuvo.

Jis išsėlino lauk nesiteikdamas pasižiūrėti, kaip vykdomas jo įsakymas. Blekeris buvo naujasis jo brigadininkas, tiesą sakant, ką tik

iškeptas. Fuleris žinojo, kad darbuotojai už nugaros kritikuoja tokį jo sprendimą.

Jis stovėjo palei malūno vartus ir niūriai stebėjo priešais esančią kavinę. Jam iš kairės nuo besigrūdančių pirkėjų beprasmiškai skimbčiojo parduotuvės varpelis.

– Ar vakar sėkmingai parsiradai namo?

Tai buvo Bredšo, golfo klubo sekretorius, su kuriuo jis vakarojo iki paryčių.

– Turbūt vienintelis neprisisiurbei kaip pėdas... Ką pasakė tavo moterėlė, a?

Fuleris išspaudė jam šypseną. Jo žmona... Tiesa, ji niekad nepriekaištavo dėl kasmečio prisigėrimo. Labai supratinga moteris. Nors tikriausiai jos supratingumas turi ribas.

Grįžęs į kabinetą sėdėjo dykas, klausydamasis ligroino variklio darbo. Už nugaros Merė tarškino spausdinimo mašinėlę, kartkartėmis dirstelėdama į jį ir, be abejo, stebėdamasi jo neveiklumu. Negalėjai sakyti, kad ši trisdešimtmetė nepatraukli. Žinojo, kad vaikinai ji neturi, ir numanė, jog greičiausiai palankiai priimtų jo bandymą merginti.

– Ką veiksi per Velykas, Mere?

Jis pusiau pasisuko, nors iki galo ir neatsigręžė į ją.

– Nieko ypatinga, pone Fuleri... Pirmadienį keliausiu autobusu su ekskursija į Blenheim rūmus.

– Keliausi viena ar su palydovu?

– Oi, ne, pone Fuleri. Prasiblaškysiu viena.

– Leisk sumokėti už bilieta. Tai bus įmonės dovana Velykų proga.

Stebėdamas jos patenkintą išraišką pats sau galvojo: „Jei būčiau truputį apsikresnis, galbūt...“

Pasigirdo beldimas į duris, į kabinetą įėjo Fredas Selmonas, vienas jo darbuotojų.

– Viršininke...

Jo pilkšvas veidas atrodė išbalęs net ir po miltų sluoksniu.

– Kas nutiko, Fredai?

– Viršininke, geriau ateikit ir pasižiūrėkit.

Fuleris į jį minutėlę pažiūrėjo ir staigiai pašoko ant kojų. Iš žmogaus išvaizdos darėsi aišku, kad atsitiko kažkas rimto.

– Nelaimė, ar ne?

Jie skubėjo per kiemą.

– Nesakyčiau... jo koja kyšo iš rankovės.

– Kieno? Kieno koja?

– Vienas Dievas žino, viršininke. Tikrai ne vieno iš mūsų.

Jausdamas besiverčiantį skrandį Fuleris užlėkė mediniais laiptais į pilstymo į maišus skyrių. Kartą taip jau buvo nutikę, tada, kai pats dar dirbo pameistriu. Vyriškis neišlaikė pusiausvyros ir įkrito į miltų piltuvą. Prisiminė, kaip paprastai viskas įvyko. Vyras tiesiog

pranyko neišraiškingoje baltoje tyloje. Po penkių minučių, kai pavyko nuleisti kopėčias, vyriškis buvo ištrauktas... suglebęs, šiltas, bet be gyvybės ženklų. Fulerio keletą savaičių neapleido tų penkių minučių siaubas.

Jie stovėjo aplink rankovę, kuri buvo nukreipta į medinį piltuvo vežimėlį. Nė vienas nežinojo ką daryti, netgi Blekeris.

Iš rankovės angos styrojo šiurpi pėda. Ji buvo apmauta pigiu odiniu batu ir visiškai užkirto kelią parūgusiems miltams.

– Kuris nors... atneškite įrankių. Tu, Čarli, nestovėk čia išsižiojęs!

Čarlis Sevedžas nurijo seilę ir nudardėjo laiptais žemyn.

– Sustabdykite miltus kuris nors. Fredai, atnešk kopėčias. Turėsime nuimti rankovę. Kitaip niekad jo iš ten neiškrapštysime!

Ėmėsi vadovauti išsklaidydamas paniką, nors pačiam skrandžio turinys kilo į viršų. Nuo ryto jaučiama bedugnė po jo kojomis staiga prasivėrė visu gražumu. Jį apėmė keistas jausmas, lyg nebegalėtų prisiimti atsakomybės už savo veiksmus.

– Atremk kopėčias į siją. Semai, įlipk į vežimėlį su Fredu ir ištraukite jį.

Jie ėmėsi vykdyti paliepiamą su gailiu nekantrumu, džiaugdami galėdami pademonstruoti adekvatumą tokioje situacijoje.

– Tik palengva – palengva! Juk negali būti toks sunkus.

Tačiau negyvėliai būdavo sunkūs. Per oro antskrydžius, prisiminė jis...

Jie pagarbiai išvadavo lavoną iš brezentinės rankovės. Įstrigusi koja niekaip nenorėjo paleisti jos angos, tad Fredui Selmonui teko atrišti batraiščius, nors tai darė šnupuodamas pro sukąstus dantis. Tada jie nuvalė nuo jo surūgusius miltus ir paguldė ant grindų. Jis buvo sustingęs, susirietęs ir atrodė smulkus bei keistas.

– Kas nors jį pažįstate?

Jie apsimestinai patyrinėjo miltuotą veidą. Vyras mirė iškreipta mina, iššiepęs dantis ir žvėris.

Bet ne, jie jo nepažinojo. Tiek gyvas, tiek miręs jis jiems buvo svetimas.

– Ką gi – nuneškite jį žemyn, į maišų sandėlį.

Jie be žodžių pakėlė lavoną ir netvirtai klibinkščiuodami patraukė link laiptų.

Fuleris liko stovėti suvokdamas, kad išbalo jo skruostai. Be to, jį dar pylė prakaitas, nors tą dieną pūtė vėsus vėjelis. Kodėl... kodėl jam atrodė, kad tikrovė slysta iš po kojų? Kažkoks nelegaliai įsibrovęs chuliganas įkrito į miltų piltuvą!

Jis pažinojo policijos inspektorių, atvykusį atlikti pradinės apklausos. Jis vardu Grifinas, ir jiedu buvo kelis kartus prasiėję per golfo aikštyną. Tačiau dabar šis žmogus buvo subtiliai pasikeitęs. Atrodė ramesnis, atidesnis, nepuolė įprastai šnekučiuotis.

– Malūno pastatai rakinami, ar ne?

– Visuomet pats juos užrakinu.

– Kas galėjo turėti raktus, sere?

– Žinoma, aš juos turiu... ir ponas Blaitlis.

– Nepastebėjote kokių nors įsilaužimo žymių, sere?

– Ne... bet daugybė langų išdaužyti.

Jis nebuvo agresyvus, tiesiog pasiutiškai užsispyręs. Nesiliovė klausinėjęs net tada, kai padorus žmogus jau būtų nuleidęs rankas.

– Ir esate tikras, kad jo nepažįstate, sere?

Šį klausimą uždavė tris kartus.

– Ir pats užrakinatė malūno pastatus?

Tartum negalėtų protu suvokti atsakymų ir jam reikėtų juos be galo kartoti.

Paprastai Fuleris pietaudavo namuose, bet šiandien nebūtų galėjęs pasižiūrėti į akis savo žmonai ir dviem mažiems vaikams. Paskambinęs bailiai pasiteisino darbu. Prisijungė prie Merės, kuri pietavo kitoje gatvės pusėje.

– Nebloga Velykų pradžia, Mere..!

Norėjo, kad jo balsas nuskambėtų lengvabūdiškai, bet pats išgirdo jame įtampos gaides. Nesinorėjo ir valgyti kavinėje užsisakyto maisto.

– Jaučiu tuos sugedusius miltus skrandyje...

Tačiau žinojo, kad tai visai ne miltai.

Kitoje gatvės pusėje esančioje parduotuvėje, kur pirkėjų srautas jau seniai buvo nusiūgęs, jis matė Blaitlį, ilgai ir nuoširdžiai besikalbantį su žmona. Malūno kieme ant suoliuko sėdėjo Fredas Selmonas ir Sidas Nivas, valgydami sumuštinį ir gurkšnodami šaltą arbatą.

Viskas vis labiau panašėjo į sapną. Jam pasidarė įdomu, kiek dar reikės laukti, kol nebegalės atlikti visų jam priskirto vaidmens.

Štai kad ir Merė... Regis, ji jau ėmė į jį kažkaip keistai žiūrėti?

Inspektorius grįžo gerokai po pietų. Drauge atvyko ir Džefris Peršoras, žmogus, nuomojantis Fuleriui malūną – tikras Lintono bendruomenės švyturys. Peršoro veidas, savaime suprantama, buvo apsiniaukęs.

– Sveiki, Fuleri... gal galėtume pasikalbėti kabinete dviese?

Merė užuominą suprato ir pasisiūlė atnešti arbatos. Peršoras familiariai atsėdo ant Fulerio stalo kampo, bet atsargiai pasitempdamas savo nepriekaištingai išlygintas kelnes.

– Tas vyras, kurį ištraukėte iš miltų piltuvo, Fuleri...

Fuleris, nors truputį klausėsi, linktelėjo.

– Bijau, kad viskas kur kas rimčiau, nei iš pradžių atrodė. Panašu, kad jis mirė ne dėl to, kad užduso miltuose.

Ką jam reikėjo daryti? Kaip reaguoti?

– Ne, – toliau kalbėjo Peršoras, įbedęs akis į lakuotą širmą. – Pasak inspektorius, Fuleri, tas nelaimėlis buvo pasmaugtas.

Džentliui pabeldus į duris ir įėjus, komisaro padėjėjas stovėjo prie lango. Galbūt jis stebėjo apačioje esantį kiemą arba pylimo atkarpą, bet Džentlis žinojo, kad šitaip komisaro padėjėjas apmąsto kokį nors klausimą. Pašiurenęs atsineštą aplanką, garsiai jį numetė ant dokumentų dėžutės. Komisaro padėjėjas atsuko ir nužvelgė jį pro storus raginius akinių rėmelius.

– O, štai ir jūs, Džentli. Gal čia Mejersteino ataskaita?

Džentlis kažką neartikuliuotai burbtelėjo, nes nemėgo auštinti burnos.

– Na, tai prisėskite.

Komisaro padėjėjas lėtai pasitraukė nuo lango.

– Užmiestyje atsitiko keistas dalykas... Jis labai mane suintrigavo, manau, kad sudomins ir jus.

Džentlis prisėdo kaip lieptas, nors ir ne-trykšdamas entuziazmu. Dvidešimties metų patirtis Centrinėje būstinėje buvo išmokiusi jį atsargiai reaguoti į bylas, kurios intriguoja komisaro padėjėjus...

Komisaro padėjėjas taip pat prisėdo ir pasiėmė laišką, gulėjusį ant bloknoto. Iškratęs iš jo nuotraukas pastūmė jas pažiūrėti iš arčiau.

– Ar pažįstate šiuos tipus?

Džentlis linktelėjo, plačiai išsidėliodamas nuotraukas priešais save.

– Juk čia Stepnio gauja, ar ne... Darbuojasi hipodromuose?

– Mmn, – Džentlis ir vėl linktelėjo. – Visi turi kriminalinės patirties. Čia Kumštis Eimėsas, tas, kur toks stambesnis... buvęs boksininkas, pakliuvęs už užpuolimą. Steinis Teiloras tas žiurkiaveidis... Rosko – tokia, man atrodo, likusiojo pavardė.

– Visiškai teisingai, Džentli, – komisaro padėjėjas nusiėmė akinius ir ėmė juos erzinančiai sukioti. – O jei nerastumėte jų Stepnyje, kur tada ieškotumėte?

– Na... spėčiau, kad bet kuriame mieste, turinčiame hipodromą.

– Tačiau jei jų nebūtų nei Stepnyje, nei kuriame nors hipodrome?

Džentlis nusivaipė:

– Kokioje nors kebeknėje – nebent susigalvojo kokį nors kitą sukčiavimo planą!

– Būtent.

Komisaro padėjėjas apsuko akinius ratu.

– Panašu, kad taip ir bus, Džentli, bent jau kiek aš suprantu.

– Ar savaitgalį skaitėte laikraščius?

– Mm... buvau užmetęs akį.

– Gal atkreipėte dėmesį į keistą įvykį Lintone – lavoną, aptiktą miltų piltuve?

– Buvo paskelbta pirmuose puslapiuose.

– Ką gi, – akiniai vėl apsisuko ratu. – Štai kur atsiranda ryšys. Nes taip jau atsitiko, kad negyvėlis, rastas piltuve, pasirodo esąs Steinis Teiloras. Boro policija nusiuntė patikrinti pirštų atspaudus, tad jokių dvejonų nelieka.

Džentlis abejingai dėbojo į tris ant stalo išdėliotas fotografijas. Tad štai kaip Steinis Teiloras užbaigė savo gyvenimą... Jo galas buvo niekingas, kaip ir pats žmogus!

– O kaip likusi pora?

Komisaro padėjėjas nervingai mostelėjo ranka.

– Jie dingę iš savo irštvos tuo pačiu metu kaip ir Teiloras, o tai, mūsų duomenimis, įvyko prieš porą savaitių.

– Ar Lintone buvo pateikti jų apibūdinimai?

– Taip, bet nepanašu, kad tai būtų padėję. Nuo penktadienio nė kiek nepasistūmėjo į priekį, tad dabar nori įtraukti ir mus.

Džentlis abejingai gūžtelėjo. Paprastai taip ir būdavo. Iš pradžių savo jėgas išbandydavo vietiniai, o tada jau perduodavo visą jovalą Centrinei būstinei.

– Jis buvo nužudytas ketvirtadienį, vidurnaktį, ar ne?

– Taip nustatė patologas.

– Ar buvo panaudota didelė jėga?

– Lūžis įprastinis. Teiloras buvo smulkus žmogus.

– Taip... Man buvo tekę su juo susidurti.

Komisaro padėjėjas apsuko akinius lyg aiškiaregio lazdele ir ėmė juos įdėmiai tyrinėti.

– Žinote, dėl ko labiausiai suku galvą – o tai išties tikras galvosūkis? Kokį velnią tie vaikinai veikė tokiame ramiame miestelyje kaip Lintonas? Kokį reikalą jie buvo sumastę? Tai pagrindinis klausimas. Jis buvo toks pavojingas, kad vieną iš jų galiausiai nužudė.

Džentlis pritariamai linktelėjo.

– Nusikaltėliai veikia sistemingai.
– Taigi, ir vėl klausimas... Kaip jie sugebėjo pakeisti veiklos pobūdį?

– Tikriausiai rizikuoti apsimokėjo.

– Tiesa – ta veikla turėjo atnešti pinigų. Tačiau koks Lintone vykstantis dalykas galėtų pasiūlyti tokias galimybes? Ir jei jau ten kažkas vyksta, kaip jie apie tai sužinojo? Štai jums ir galimas siūlo galas, Džentli. Jei sužinosite, koks buvo jų sukčiavimo planas, surasite ir nusikaltėlių.

Džentlis niurzgėdamas sustūmė nuotrauką į krūvelę. Tik komisaro padėjėjas sugebėdavo taip įkvepiančiai pateikti akivaizdžius dalykus.

Kita vertus, mieste jis užsibuvo per ilgai, todėl ir pats norėjo ištrūkti į užmiestį.

– Ar galėsiu pasikviesti ir Datą?

– Žinoma, Džentli. Žinau, kad judu – puiki komanda.

– Šiuo metu jis dirba su Džesopu.

– Tuoju pat jį iškviesiu.

Džentlis patraukė į kabinetą svarstydamas, kad prastesniame pasaulyje jam galėjo sektis ir blogiau.

ANTRAS SKYRIUS

Kai traukinys iš Liverpool Strito mažindamas greitį pagaliau sustojo stotyje, Lintone jau buvo pavakarių metas. Džentlis, ragaudamas gėrimą, kurį Britanijos geležinkelio stotyje juokais vadino kava, skaitė vakarinius laikraščius ir patenkintas niurnėjo. Juose dar nebuvo užsimenama apie Jardo išitraukimą.

– Atiduosime lagaminus ir nueisime apžiūrėti malūno... Galbūt kils minčių pasikalbėti su kuriais nors iš vietinių.

– O gal galėsime kur nors užkirsti, sere, prieš prisistatydami?

– Manyčiau, Datai. Nors nežinau, kur jų valgykla.

– Nespėjau pavalgyti pietų, sere, dėl to ir užsiminiau... Šitas darbas man buvo primestas kaip žaibas iš giedro dangaus.

Nuo stoties besidriekiantis pilkas kelias nuvedė juos į siauras miesto gatveles. Šiuo metu jie papuolė į darbininkų, grįžtančių iš